

OVERVIEW

Empathic Abilities of Internship Doctors of Various Profiles

Vasyl V. YECHALOV¹ , Olga V. KRAVETS¹ ,
Vladyslav A. SEDINKIN^{1*}

¹ Dnipro State Medical University, Ukraine

* Corresponding Author's Email: dnepr_vlad@ukr.net

Article History
Received: 27.05.2021
Accepted: 23.06.2021
Published: 30.06.2021

Емпатичні здібності лікарів-інтернів різного профілю Єхалов В. В.¹, Кравець О. В.¹, Седінкін В. А.¹

¹ Дніпровський державний медичний університет, Україна

Эмпатические способности врачей-интернов различного профиля Ехалов В. В.¹, Кравец О. В.¹, Сединкин В. А.¹

¹ Днепро́вский государственный медицинский университет, Украина

Abstract

Background: According to the Association of American Medical Colleges, the development of empathic abilities is one of the priorities of higher medical education. Understanding the great importance of the level of empathy and emotional intelligence for the future doctor has led to an increase in research interest in this issue both abroad and in Ukraine.

Purpose: To determine the level of empathy in internship doctors of various specialties who studied in the cycle "Emergencies", to find ways to optimize and stabilize this social ability.

Materials and Methods: 84 internship doctors were interviewed anonymously in various specialties using the method of determining the level of empathic abilities according to Boyko and conducted a thorough analysis.

Results: A high level of empathy was found in 7.1% of respondents due to the vast majority of women. The average level of empathy was found in 66.7% of respondents, the gender distribution was 1:1. 21.4% of internship doctors showed low levels of empathy, of which two thirds were men. A low level of empathy was found in 4.8% of respondents, exclusively men. In our study, we found mostly the average level of empathic abilities in internship doctors of different profiles. Women were more empathetic than men. The results indicate the need to develop empathic abilities (intuitive, rational and emotional channels) with an emphasis on "managing their emotions" in undergraduate and postgraduate educational process in order to form communicative professional competencies during the study period.

Conclusions: The vast majority of internship doctors in various specialties showed an average level of empathic abilities, which meets the requirements of their further medical activities. There is no direct relationship between the level of empathic abilities and the frequency of emotional burnout. In a higher medical educational institution, it is necessary to develop and optimize empathic abilities starting from the first courses of study.

Keywords: empathy, emotional intelligence, higher medical education, postgraduate education, internship doctors.

DOI: <https://doi.org/10.26697/ijes.2021.2.8>

JEL: I11, I20, I23

UDC: 378:316.613.4:614.23/25

Cite this article as: Yechalov, V. V., Kravets, O. V., & Sedinkin, V. A. (2021). Empatychni zdbnosti likariv-interniv riznoho profilu [Empathic abilities of internship doctors of various profiles]. *International Journal of Education and Science*, 4(2), 72–76. <https://doi.org/10.26697/ijes.2021.2.8> [in Ukrainian]

© 2021 Yechalov V. V., Kravets O. V., Sedinkin V. A.

Published by Archives of International Journal of Education and Science

Open Access under a [Creative Commons "Attribution" 4.0 Worldwide](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Вступ

Емпатією зветься процес розуміння та співчутливості переживанням іншої людини з точки зору її “внутрішньої феноменологічної перспективи”, вона становить основу альтруїзму, а її протилежністю є агресія. Цей термін включає в себе єдність порозуміння та відносин, що полягають в основі різних форм допомоги як у повсякденному житті, так і у соціальних практиках: психологічних, педагогічних та андрагогічних, медичних тощо. Згідно висновку Association of American Medical Colleges, розвиток емпатичних здібностей є одним з пріоритетів вищої медичної освіти. Незважаючи на відсутність загальноприйнятого визначення емпатії в медицині, більшість дослідників розуміють під цим здатність активно слухати, виказувати емпатичну турботу та плідно спілкуватися з пацієнтами (Sulzer et al., 2016). В усі часи до медичних працівників висувалися суперечливі вимоги: поряд з емоційною стійкістю, але не бездушністю, вони повинні володіти емпатичністю, проте не впадати до екзальтації. Емпатія визнається як навик, необхідний для створення терапевтичного клімату. Для розуміння людини необхідно усвідомлювати, що у кожній особистості є свій потенціал, необхідно вміти слухати іншого, бути відкритим, допомагати йому та налаштовуватися на краще. Ці навички особливо істотні для лікарів соматичних відділень, оскільки там особливо важливо заручитися підтримкою пацієнта, завоювати його довіру та отримати найбільш повноцінну інформацію про його стан. Навпаки, зайва емоційність може перешкоджати здійсненню необхідних термінових та чітких лікарських дій, особливо пов'язаних з болем. Робота з вимогливими пацієнтами може спричинити відчуття гніву, а співпереживання їхніх страждань або смерті може призвести до смутку та жалю. Емоційне “мучеництво” може спотворити медичну об'єктивність внаслідок недалекоглядності та призвести до тенденції «заліковування» хворих. Проте, щоб запобігти впливу емоцій на прийняття оптимальних медичних рішень, лікар повинен зберігати спокій та підтримувати професійне ставлення до пацієнта, а також надавати високоякісну допомогу (Weilenmann et al., 2018). Розуміння великого значення рівня емпатизації та емоційного інтелекту для майбутнього лікаря призвело до зростання дослідницького інтересу до цього питання як за кордоном, так і в Україні.

Мета дослідження. Визначити рівень емпатії у лікарів-інтернів різних спеціальностей, що навчалися на нашій кафедрі за циклом “Невідкладні стани”, відшукати шляхи оптимізації та стабілізації цієї соціальної здібності.

Матеріали і Методи

Нами було анонімно проанкетовано 84 лікарів-інтернів за різними фахами з використанням методики визначення рівня емпатичних здібностей

за Бойко (Rayhorodskyy, 2015) та проведений їх ретельний аналіз.

Результати та Обговорення

Високий рівень емпатії був виявлений у 7.1% опитаних за рахунок переважної більшості жінок. Передували показники за шкалами “емоційний канал” та “проникаюча здатність в емпатії”, інші результати склали незначну частку вибірки. Прихильницям “емоційного каналу” була притаманна здатність набувати емоційного резонансу з оточуючими, співпереживати. Емоційна чуйність в даному випадку стає засобом “надходження” до енергетичного поля партнера, розуміння його внутрішнього світу, прогнозування поведінки та ефективності впливу. Співучасть та співпереживання відіграють у цьому разі роль сполучної ланки. Проникаюча здатність в емпатії розцінюється як важлива комунікативна властивість людини, яка дозволяє створювати атмосферу відкритості, довірливості, задушевності. Кожен своєю поведінкою та ставленням до партнерів сприяє інформаційно-енергетичному обміну або перешкоджає йому (Rayhorodskyy, 2015). Низький показник раціонального каналу у більшості анкетованих свідчить про проблеми зі спрямованістю сприйняття та увагою до розуміння поведінки та емоцій іншої людини. Для більшості опитаних були характерні емоційна ригідність та слабе емоційне поновлення, що впливає з низького рівня розвитку “управління своїми емоціями”, а також труднощами з довірливим керуванням ними, що відображає низький бал за шкалою “самотивація” (Vetluzhskaya et al., 2019). Середній рівень емпатії виявили у 66.7% респондентів, гендерне розподілення показників було 1:1. Пріоритетними були показники “раціонального каналу”, “проникаючої здатності” та “ідентифікації”. Раціональний канал емпатії характеризує спрямованість уваги, сприйняття та мислення, спонтанний інтерес до іншого, відкриває “шлюзи” емоційного та інтуїтивного відображення партнера. У раціональному компоненті емпатії не слід шукати мотивації інтересу до іншого. Низький рівень розвитку інтуїтивного каналу емпатії відображає те, що респонденти мають труднощі в розумінні стану і поведінки іншої людини в умовах дефіциту інформації про неї.

Занижений рівень емпатії продемонстрували 21.4% інтернів, серед яких чоловіків було дві третини. Тут серед пріоритетів окрім “раціонального каналу” з'явилися прихильники “установок, що сприяють або перешкоджають емпатії”, які відповідно, полегшують або ускладнюють дію всіх емпатичних каналів. Інші показники були досить низькими. Ефективність емпатії знижується, якщо людина намагається уникати особистих контактів, вважає недоречним виявляти цікавість до іншої особистості, переконує себе спокійно ставитися до переживань і проблем оточуючих. Це різко обмежує діапазон емоційного сприйняття (Weilenmann et al., 2018).

Низький рівень емпатії був визначений у 4.8% опитаних, виключно чоловіків, а “установки, що сприяють або перешкоджають емпатії” передували серед інших показників шкал. Однією з причин низьких значень емпатичних здібностей та емоційного інтелекту у респондентів цієї групи може бути типова для покоління Y криза самоідентифікації, пов’язана з пошуком власного шляху, сприйняття самих себе такими, яким вони є з усіма перевагами та недоліками, тобто занурення у себе, свої проблеми та певне відчуження від оточуючих (“я у танку”). Окрім цього, для даної вікової групи характерний юнацький максималізм, емоційна незрілість, конфліктність, брак досвіду практичної діяльності, несформованість навичок аналітичної обробки інформації, що також може впливати на емпатизацію (Vetluzhskaya et al., 2019). Медичні працівники постійно стикаються зі стражданням людей і тому змушені вдаватися до своєрідного бар’єру психологічного захисту. Через це вони стають менш емпатичними, оскільки інакше з’являється загроза емоційного вигорання та невротичних розладів. Подібні твердження досить часто зустрічаються не тільки у популярній, але й у науковій літературі, мовляв, ненавмисне емоційне зараження станом іншої людини практично не піддається регулюванню, і в результаті висока схильність до емпатії обов’язково призводить до вигорання (Holovenko & Sopol, 2017). Навпаки, у наших попередніх дослідженнях (Yekhalov et al., 2021) ми визначили певний рівень емоційного вигорання у лікарів-інтернів різних спеціальностей, але не знайшли кореляційного зв’язку між ним та рівнем емпатії. Відсутність такої залежності “дестигматизує” допомагаючих професіоналів (лікарів та викладачів), робота яких часто розвивається через призму уявлення про неминучість вигорання у високоемпатичних осіб. На перший план виходить проблема професіоналізації емпатії в плані розвитку її регуляції. Проведений аналіз “симптомокомплексу позитивних емпатичних феноменів” та “особистого дистресу” дозволяє намітити можливі “мішені” тренінгу, програми супроводу та супервізії фахівців. Поєднання високого ступеня емпатії з низьким рівнем самовигорання є оптимальним сполученням характеристик сучасного лікаря. Більше того, співчуття пацієнтові може прислужити профілактичним фактором розвитку цього синдрому (Karyahuna et al., 2017). Отже, емоційний стан сприяє добробуту, оскільки дозволяє позитивно оцінювати життя і позитивне функціонування у певний конкретний момент або у довгостроковій перспективі. Так само, регулювання емоцій може мати вирішальне значення для резистентії, тобто для підтримки стабільності психічного здоров’я перед впливом серйозних психологічних або фізичних негараздів (Weilenmann et al., 2018).

У нашому дослідженні було виявлено здебільшого середній рівень емпатичних здібностей у інтернів різного профілю. Жінки виявилися більш

емпатичними, ніж чоловіки. Незважаючи на раціоналізм та високу самооцінку покоління Y (Stus et al., 2020), респондентам не властиве самовідокремлювання від страждань пацієнтів з метою збереження власного психологічного статусу. Не припускаються вони й надмірної емпатійності та емоційності, які можуть відіграти негативну роль у лікувально-діагностичному процесі. Отримані результати свідчать про необхідність розвитку емпатичних здібностей (інтуїтивного, раціонального та емоційного каналів) з акцентом на “управління своїми емоціями” у додипломному та післядипломному освітньому процесі з метою формування комунікативних професійних компетенцій ще у періоді навчання (Vetluzhskaya et al., 2019). Управління емоціями включає в себе такі стратегії, як турбота про себе (наприклад, відволікання, розслаблення, відпочинок) або пошук соціальної підтримки (наприклад, консультації з колегами). Для підвищення стресостійкості, зниження нервового виснаження та профілактики емоційного вигорання рекомендується проводити індивідуальні та групові психологічні консультації та тренінги з медичними працівниками. Особливу увагу треба приділити розвитку емоційної компетентності, подоланню блоків психологічного захисту та методам ефективної міжособистісної взаємодії (Weilenmann et al., 2018).

Висновки

1. Переважна більшість інтернів різних спеціальностей показала середній рівень емпатичних здібностей, що відповідає вимогам їх подальшої лікарської діяльності.
2. Не встановлено прямого зв’язку між рівнем емпатичних здібностей та частотою розвитку синдрому емоційного вигорання.
3. У вищому медичному освітньому закладі необхідно розвивати та оптимізувати емпатичні здібності, починаючи з перших курсів навчання.

Джерело фінансування

Це дослідження не отримало жодного гранту від будь-якого фінансового агентства в державному, комерційному чи некомерційному секторах.

Конфлікт інтересів

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література / References

- Holovenko, Kh. V., & Sopol, O. M. (2017). Poshyrenist syndromu emotsiinoho vyhorannia u medychnoho personalu i faktory, yaki sprychyniaut yoho rozvytok [The prevalence of the syndrome of emotional burnout in medical staff and the factors that cause its development]. *Medsestrynstvo – Nursing*, 4, 51–53. <https://doi.org/10.11603/2411-1597.2017.4.8550> [in Ukrainian]

- Karyahyna, T. D., Kukhtova, N. V., Olifirovych, N. I., & Shermazanyan, L. H. (2017). Professionalizacija jempatii i prediktory vygoranija pomogajushhih specialistov [Empathy professionalization and burnout predictors of helping professionals]. *Konsultatyvna psyholohiya i psykhoterapiya – Counseling Psychology and Psychotherapy*, 25(2), 39–58. <https://doi.org/10.17759/cpp.2017250203> [in Russian]
- Rayhorodskyy, D. Ya. (2015). *Prakticheskaja psihodiagnostika [Practical psychodiagnostics]*. Bakhrahk-M. [in Russian]
- Stus, V. P., Yekhalov, V. V., Moiseyenko, M. M., Romanyuta, I. A., & Barannik, S. I. (2020). Pevni yakosti myslennya u likariv-interniv riznykh fakhiv [Certain qualities of thinking in interns of different specialties]. *Urolohiya – Urology*, 24(2), 180–185. <https://doi.org/10.26641/2307-5279.24.2.2020.208835> [in Ukrainian]
- Sulzer, S. H., Feinstein, N. W., & Wendland, C. L. (2016). Assessing empathy development in medical education: A systematic review. *Medical Education*, 50(3), 300–310. <https://doi.org/10.1111/medu.12806>
- Vetluzhskaya, M. V., Serdakova, K. G., Khammatova, R. S., & Abramova, A. A., Bykova, Ye. Ye., Shurupova, R. V. (2019). Osoblyvosti emotsiynoho intelektu i empatychnykh zdbnostey u studentiv medychnoho vuzu [Characteristics of emotional intelligence and empathic abilities in medical students]. *Integratsiya obrazovaniya – Integration of Education*, 23(3), 404–422. <https://doi.org/10.15507/1991-9468.096.023.201903.404-422> [in Ukrainian]
- Weilenmann, S., Schnyder, U., Parkinson, B., Corda, C., von Känel, R., & Pfaltz, M. C. (2018). Emotion transfer, emotion regulation, and empathy-related processes in physician-patient interactions and their association with physician well-being: A theoretical model. *Frontiers in Psychiatry*, 9, 389. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2018.00389>
- Yekhalov, V. V., Kravets, O. V., Kryshfor, D. A., Stanin, D. M., & Khotobova, N. V. (2021). Syndrom emotsiynoho vyhoryannya u medychniy pislyadyplomniy osviti [Emotional burnout syndrome in medical postgraduate education]. *Novyny medytsyny ta farmatsiyi – Medicine and Pharmacy News*, 4(751), 13. [in Ukrainian]

Анотація

Вступ: Згідно висновку Association of American Medical Colleges, розвиток емпатичних здібностей є одним з пріоритетів вищої медичної освіти. Розуміння великого значення рівня емпатизації та емоційного інтелекту для майбутнього лікаря призвело до зростання дослідницького інтересу до цього питання як за кордоном, так і в Україні.

Мета: Визначити рівень емпатії у лікарів-інтернів різних спеціальностей, що навчалися за циклом “Невідкладні стани”, відиукати шляхи оптимізації та стабілізації цієї соціальної здібності.

Матеріали і Методи: Було анонімно проанкетовано 84 лікарі-інтерни за різними фахами з використанням методики визначення рівня емпатичних здібностей за Бойко та проведений їх ретельний аналіз.

Результати: Високий рівень емпатії був виявлений у 7.1% опитаних за рахунок переважної більшості жінок. Середній рівень емпатії виявили у 66.7% респондентів, гендерне розподілення показника було 1:1. Занижений рівень емпатії продемонстрували 21.4% інтернів, серед яких чоловіків було дві третини. Низький рівень емпатії був визначений у 4.8% опитаних, виключно чоловіків. У нашому дослідженні було виявлено здебільшого середній рівень емпатичних здібностей у інтернів різного профілю. Жінки виявилися більш емпатичними, ніж чоловіки. Отримані результати свідчать про необхідність розвитку емпатичних здібностей (інтуїтивного, раціонального та емоційного каналів) з акцентом на “управління своїми емоціями” у додипломному та післядипломному освітньому процесі з метою формування комунікативних професійних компетенцій ще у період навчання.

Висновки: Переважна більшість інтернів різних спеціальностей показала середній рівень емпатичних здібностей, що відповідає вимогам їх подальшої лікарської діяльності. Не встановлено прямого зв'язку між рівнем емпатичних здібностей та частотою розвитку синдрому емоційного вигорання. У вищому медичному освітньому закладі необхідно розвивати та оптимізувати емпатичні здібності, починаючи з перших курсів навчання.

Ключові слова: емпатія, емоційний інтелект, вища медична освіта, післядипломна освіта, лікарі-інтерни.

Аннотация

Введение: Согласно заключению Association of American Medical Colleges, развитие эмпатических способностей является одним из приоритетов высшего медицинского образования. Понимание большого значения уровня эмпатизации и эмоционального интеллекта для будущего врача привело к росту исследовательского интереса к этому вопросу как за рубежом, так и в Украине.

Цель: Определить уровень эмпатии у врачей-интернов различных специальностей, которые учились по циклу “Неотложные состояния”, найти пути оптимизации и стабилизации этой социальной способности.

Материалы и Методы: Были анонимно проанкетированы 84 врача-интерна по разным специальностям с использованием методики определения уровня эмпатических способностей по Бойко и проведен их тщательный анализ.

Результаты: Высокий уровень эмпатии был обнаружен у 7.1% опрошенных за счет подавляющего большинства женщин. Средний уровень эмпатии обнаружили у 66.7% респондентов, гендерное распределения показателя было 1:1. Заниженный уровень эмпатии продемонстрировали 21.4% интернов, среди которых мужчин было две трети. Низкий уровень эмпатии был определен у 4.8% опрошенных, исключительно мужчин. В нашем исследовании был обнаружен в основном средний уровень эмпатических способностей у интернов различного профиля. Женщины оказались более эмпатическими, чем мужчины. Полученные результаты свидетельствуют о необходимости развития эмпатических способностей (интуитивного, рационального и эмоционального каналов) с акцентом на “управление своими эмоциями” в додипломном и последипломном образовательном процессе с целью формирования коммуникативных профессиональных компетенций еще в период обучения.

Выводы: Подавляющее большинство интернов разных специальностей показала средний уровень эмпатических способностей, соответствующей требованиям их дальнейшей врачебной деятельности. Не установлено прямой связи между уровнем эмпатических способностей и частотой развития синдрома эмоционального выгорания. В высшем медицинском учебном заведении необходимо развивать и оптимизировать эмпатические способности, начиная с первых курсов обучения.

Ключевые слова: эмпатия, эмоциональный интеллект, высшее медицинское образование, последипломное образование, врачи-интерны.

The electronic version of this article is complete. It can be found online in the IJES Archive <https://ijes.culturehealth.org/en/archive> and in the KRPOCH Publishing Repository <https://ekrpochn.culturehealth.org/handle/lib/58>
